

KARIS

1

2023/24

REDAKCIA

Karis – the school magazine
časopis Bilingválneho gymnázia
Milana Hodžu v Sučanoch

Ročník trinásty, číslo prvé
(september/október/november),
náklad 160 kusov

Šéfredaktorka: Karolína

Gregorová

Zodpovedný Pedagóg: Mgr. Marián
Steiner

Zástupkyňa Šéfredaktorky:

Kristína Janíková

Grafika: Lea Hlinová, Karolína
Čurná

Fotografie: Karolína Čurná,
Katarína Duchoňová

Korektúra: Mgr. Marián Steiner

Social Media: Tabita Mikušová,
Sára Fukasová

Ilustrácie: Patrícia Maťašiová,
Júlia Varošová

Prispievatelia v tomto čísle:

Sophie Alberty, Barbora Bařinová,
Valentína Benčová, Petra Čanigová,
Karolína Čurná, Sára Fukasová, Ka-
rolína Gregorová, Ema Hýroššová,
Gregor Jurčák, Hana Kmetová, Te-
rézia Kobulďová, Jasmina Králiko-
vá, Filip Ludvig, Phillip Merchant,
Samuel Michlík, Evgeniia Stariko-
va, Marián Steiner, Ondrej Štrkolec,
Ema Žulková

Tlač: P+M Turany

OBSAH

Na slovíčko s vedením	4
Frajeri 90.rokov	6
Balkánske záležitosti	8
Intrák vs. privát	10
Climbing club	14
Nemecko po nemecky	17
Barbenheimer	20
Playlist of My Life	23
Balletcore	25
Merchant's Favourites	27
Best of Both Worlds	30
Flesh and Concrete	32
Však sú to len autá	
jazdiace v kruhu nie?	35
The Magical Gleam of	
Nature	38
Capax imperii... Cisár	
Galba	40
@steinermakesbread	43
Orol Sučiansky	47

@magazine_karis

karis.bgmh@gmail.com

EDITORIÁL

Drahí čitatelia!

Práve držíte v rukách dlho očakávané prvé tohtoročné číslo Karisu. Teším sa z toho, že aj tento rok vás budeme môcť sprevádzať školským rokom a spríjemňovať vám dni rôznymi článkami, poviedkami, poéziou, ale aj sudoku a komiksami. Ak si myslíte, že by ste chceli niečo napísať, no bojíte sa, môžete nás hoci-keď kontaktovať. Neváhajte, za skúšku nič nedáte! V tomto čísle sa môžete dočítať, prečo svet-ľušky svietia, pozrieť sa na to, kto môže byť prete-károm F1 alebo zistiť, aký je rozdiel medzi interná-tom a privátom. Ani v tomto čísle nezostaneme len na Slovensku a dozvieme sa o vzdelávacom kurze v Nemecku (pre nadšencov nemčiny aj po nemecky) a taktiež, aké to je byť osamelý v Bosne a Hercegovine. Samozrejme, nedá mi nespomenúť článok o letných filmových hitoch – Oppenheimer a Barbie. Z učiteľské-ho zboru nám svojou tvorbou prispeli pán Merchant s odporúčaniami na rôzne formy britského umenia, pán Steiner so svojím receptom a nová pani zástup-kyňa Katanová nám zodpovedala rôzne otázky.

Prajem príjemné čítanie!

Svoje letné prázdniny som strávila v Írsku, a to ma priviedlo k čítaniu súčasnej írskej literatúry. Pre toto číslo som si vybrala dve kratšie knižky od autorky Claire Keegan. Prvou z nich je poviedka s názvom Foster, ktorá opisuje život dievčaťa počas prázdnin strávených u príbuzných. Na knihe ma zaujal spôsob, akým je kniha napísaná, a to z perspektívy dieťaťa, a ako autorka pracuje s jazykom a vytvára veľmi silné posolstvá pomocou jednoduchých viet. Druhým odporúčaním je kniha Small Things Like These (v slovenčine vyšla pod názvom Všetky tie maličkosti), ktorá opisuje príbeh rodiny v rurálnom Írsku v období magdalénских pracovní. Príbeh sa odohráva tesne pred Vianocami a napriek tomu, že opisuje veľmi ťažkú periódu írskych dejín, je príbeh naplnený dobro-tou ľudí a je to veľmi príjemné predvianočné čítanie.

Karolína Gregorová
-šéfredaktorka-

Na slovíčko s vedením

1. Predpokladám, že ste dostali ponuku stať sa zástupkyňou. Čo Vás motivovalo povedať áno?

Áno, ponuku som dostala od pani riaditeľky minulý školský rok. V školskom roku 2022/2023 som bola triedna učiteľka v V.C a počas piatich rokov som sa oboznámila s pedago-

gickou dokumentáciou a organizáciou vo všetkých ročníkoch. Mala som skúsenosť aj s triednymi učiteľmi ako vedúca metodického združenia, pripravovala som alternatívne programy pre žiakov. Spolupracovala som s centrami poradenstva a prevencie pri vypracovaní individuálnych učebných plánov a individuálnych výchovno-vzdelávacích programov pre žiakov so ŠVVP (špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami). Vedúca pozícia – zástupkyňa riaditeľky – mi dala možnosť dozvedieť sa nové informácie súvisiace s riadením školy. Povolanie učiteľa je spojené s celoživotným vzdelávaním a táto ponuka je možnosť dozvedieť sa nové a zaujímavé informácie.

2. Vedeli by ste nám vysvetliť, prečo máme po novom dve zástupkyne?

Veľmi rada by som ocenila prácu pani Mgr. Kamposovej, ktorá výborne zvláda svoju prácu, ale veľké množstvo administratívy, stále meniace sa zákony, organizácia školy a pod. je veľmi náročná a vyžaduje veľa času. Rozdelenie kompetencií nám umožní viac a dôkladnejšie sa venovať novým výzvam.

3. Aké ste mali očakávania od tejto pozície a splnili sa? Je niečo, čo Vás milo prekvapilo počas jej vykonávania?

Momentálne som stále v procese oboznamovania sa s novými oblasťami a až teraz postupne zisťujem, koľko práce, povinností, sústreďenia a úsilia si vyžaduje takáto práca. Prekvapilo ma veľké množstvo zákonov, ktoré musia vedúci zamestnanci ovládať a sledovať neustále zmeny. Dokumenty,

ktoré sa musia vypracovať pre fungovanie školy sú veľmi komplexné a odborné, ich príprava a doplnenie znenia je časovo veľmi náročná.

4. Ako sa Vám darí skĺbiť Vaše doterajšie povinnosti s Vašími novými povinnosťami?

V školskom roku 2023/2024 učím geografiu a etiku v II. ročníku a som rada, že mám stále kontakt so žiakmi. Postupne sa snažím nastaviť si systém v organizácii práce a veľa sa učím od pani Mgr. Kamposovej. Zistila som, že práca zástupkyne je veľmi dynamická a vyžaduje si, aby ste mali vedomosti z rôznych oblastí.

5. Čakajú našu školu nejaké projekty alebo zmeny, ktoré by mohli zaujímať žiakov?

Veľkou výzvou je vybudovanie vlastného školského internátu pre dochádzajúcich žiakov v obci Sučany. Projekt je veľmi zaujímavý a pre žiakov by sa uľahčilo „ranné vstávanie“, možnosť zúčastňovať sa krúžkov bez dopravných obmedzení.

Naším úsilím je aj dokončiť projekt zameraný na zníženie energetickej náročnosti budovy školy. Škola už má za sebou zateplenie budovy a ďalšími krokmi môžeme aj my environmentálne pomôcť planéte.

6. Myslíte si, že naša škola bude čeliť nejakým výzvam tento rok? Ak, áno, akým?

Dôležité je naučiť žiakov aj praktické zručnosti, ktoré neskôr využijú vo svojich povolaniach. Škola má reflektovať aj aktuálne ponuky práce a zavádzať nové trendy do vyučovania,

aby bola pre žiakov stále zaujímavá. Považujem za dôležité organizovať pre žiakov besedy a prednášky s odborníkmi z praxe. Mojou výzvou je aktualizovať učebné osnovy, aby sa žiaci naučili logicky a kriticky myslieť, hľadať súvislosti, vedieť si vypočítať aj názory druhých a nájsť konsenzus pri riešení problémov.

7. Ako vnímate rolu žiakov v tom, ako sa má škola posúvať?

Viac zapájať žiakov do súťaží a olympiád, skúsenosti z prípravy písania prác, zhromažďovanie informácií a vystúpenie pred komisiou sú veľmi dôležité skúsenosti, ktoré určite využijú aj v budúcnosti. Veľmi sa teším, keď na web stránke vidím úspechy našich žiakov, je to dobrý signál, že naši žiaci sú úspešní aj na národných alebo medzinárodných súťažiach.

8. Chceli by ste niečo odkázať študentom alebo zamestnancom ako nová zástupkyňa?

Podakovala by som sa pani riaditeľke Ing. Lojdovej, pani zástupkyňi Mgr. Kamposovej, pani sekretárke Ondrlovej a aj kolegyniam a kolegom za trpezlivosť a ochotu pomáhať mi pri získavaní nových skúseností.

Milí študenti, študentské roky sú najkrajšie, majte krásne zážitky a spomienky na GBAS. Želám vám veľa dobrých kamarátov, na ktorých sa môžete spoľahnúť, a partiu, ktorá vás povzbudí a rozosmeje.

Mgr. Lenka Katanová

Frajeri 90. rokov

V piatok 20.10.2023 navštívili GBAS jeho „rodičia“. Žiaci a učitelia mali možnosť stretnúť sa s prvým pedagogickým zborom z roku 1991 a 1992. Okrem predstavenia všetkých jeho členov si účastníci vypočuli niekoľko silných príbehov o náročných začiatkoch v triedach takmer bez vybavenia len s pár vrzgajúcimi stoličkami, o niekdajších hokejových zápasoch na grasse, ale aj o eláne, nadšení a tvrdej práci celého zboru pri vzniku formy vzdelávania, ktorá na konci minulého tisícročia ešte nebola samozrejmosťou. Ich príbehy doplnil milými, etickými ponaučeniami niekdajší škólnik v rokoch 1986 – 2007, pán Ján Očka. Na záver dostali naši študenti priestor položiť pár otázok, na ktoré odpovedali rôzni hostia, vrátane prvých riaditeľov školy p. Kondáša a p. Harkabusa. Z odpovedí vyberáme niektoré:

Aké boli vaše vízie pri zakladaní GBASu a podarilo sa ich podľa vás naplniť?

Víziou v tom čase bolo založiť koncept dvojazyčného bilingválneho vzdelávania. Projekt bol vtedy podporovaný ministerstvom školstva a British councilom, čo mu dávalo garanciu kvality. Keďže sa nám vtedy do tejto školy podarilo zohnať nielen kvalitných slovenských pedagógov, ale aj kvalitných anglických lektorov, ktorí tu vtedy žili, táto vízia sa

začala postupne naplňovať. Keď sme prišli do tejto krásnej budovy, tá vtedy vyzerala úplne inak. Bola v podstate poloprázdna a my sme vedeli, že ju musíme zaplniť, vytvoriť tu učebné priestory, zakúpiť pomôcky, počítače, vytvoriť školskú záhradu a myslím si, že pomoc a nadšenie kolegov boli garanciou naplnenia vízií, ktoré sme si dali. Ministerstvo školstva a British council potom na nespočetných stretnutiach našu snahu ocenili. V roku 1997 bol projekt vyhodnotený ako veľmi úspešný.

Bolo ťažké začať s budovaním komunity, ktorá je dnes silným pozitívom našej školy?

My sme od začiatku vnímali komunitu ako takú veľkú rodinu. Najskôr sme mali len dve triedy, v priestoroch súčasnej zborovne bývali anglickí lektori a vtedajšia zborovňa bola v dnešnej učebni 2.08, takže to bolo celé také rodinné. „Duch GBASu“ sa ale určite formoval postupne.

S akými výzvami ste sa stretli na začiatku vášho pôsobenia a ako ste ich prekonali?

Situácia bola taká, že všetko pre nás bolo niečím nové, nič, čo by sme sa učili na vysokých školách alebo mohli odporozorovať kdekoľvek inde. Bol to pocit veľkej zodpovednosti za chod školy a atmosféru v nej.

Každý učiteľ mal britského kolegu, s ktorým sa všetko naplánovalo. Lektori boli síce veľmi milí, no zároveň prísni. Ak sme sa na hodiny nepripravili dostatočne, tak si to mentori odučili sami. Bola to pre nás, pre slovenských učiteľov, ktorí sme nevedeli po anglicky, naozaj výzva.

Na záver nám pán Očka prezradil ešte zopár tajomstiev zariaďovania budovy a žiaci si mohli spolu s pôvodnými učiteľmi užiť prehliadku zrekonštruovanej budovy školy a zároveň sa ich medzi štyrmi očami spýtať na ďalšie tajomstvá niekdajšieho BASGu.

Branislav Juhás, III.B

Rôznorodé balkánske záležitosti

Pozdravujem zo „záhrobia“ - jeden by povedal, že po GBASe život nie je, ale k otázke musíme pristúpiť kriticky. Ozývam sa z Bosny a Hercegoviny, kde som momentálne študentom UWC Mostar. Veľa z vás sa možno zamýšľa nad tým, prečo by niekto išiel za štúdiom do krajiny tohto typu, teda do krajiny, s ktorou si pozitívne asociujeme na Slovensku len možno čevapčiči. Zvyšok obrazu, ktorý o BiH máme, dotvárajú rozbité ulice a etnický konflikt, a teda sa moje rozhodnutie možno javí ako suboptimálne. Tvrdím ale, že po GBASe život je a Bosna a Hercegovina vôbec nie je zlá.

Najprv k otázke prečo by si si to robil? Nebolo ti doma dobre? Áno aj nie. Na GBASe som v štvrtáku zmaturoval na jednotky a hovorí sa, že v piataku vám život vráti to, čo vám bral, a daný ročník nie je traumatizujúci. Celkovo, tak akosi holisticky, bolo dobre, bola aj sranda, boli chábri (kamaráti). Mal som avšak dojem, že sa priveľmi vo svojom živote nehýbem. Už dlhšie som existoval v akejsi kríze toho, že chcem

spraviť veľkú zmenu v tom, ako fungujem, a spravil som záver, že vždy, keď mi bolo akosi zle a ťažko, vedel som sa z toho naučiť niečo zásadné o sebe a o tom, čo si vážim. Presne preto a takisto preto, že som si chcel pred vysokou školou ešte vylepšiť životopis, som sa rozhodol spraviť si zle tým, že môj relatívne komfortný život radikálne zmením.

Chcel som si spraviť zle a musím povedať, že sa mi to podarilo. Prvé 2 týždne boli v mnohom katastrofa. Aj napriek celému týždňu zoznamovacích aktivít bol mojím najintenzívnejším emocionálnym zážitkom pocit, že chcem ísť domov, lebo tu nikoho nepoznám, každý je nesmierne vanila (nie veľmi zaujímavý), a v živote si tu nenájdem decentné kamarátstvo. Uvedomoval som si, že toto je len dočasné. To, že niečo bude lepšie ale neznamena, že v prítomnej chvíli to prestáva byť otrásne.

Po čase som si ale začal uvedomovať, v akom zaujímavom prostredí sa pohybujem, a som veľmi vďačný za príležitosť, ktorú som dostal.

Žijem v úplnom centre fascinujúceho mesta na pomedzí mnohých kultúr, mám možnosť študovať IB program pod vedením vysoko kvalifikovaných a skúsených učiteľov z celého sveta a každá konverzácia, ktorú mám so svojimi spolužiakmi, má potenciál mi ukázať kompletne inú perspektívu na svet - sú tu ľudia doslova z každého kúta sveta. Mojou najobľúbenejšou časťou dňa je vždy situácia, keď sa na môj balkón nastahuje akýsi Arab, Srb, Nemec a Kurdka a všetci do jednej v noci špekulujeme nad stavom sveta. Na základe informácií z prvej ruky si tak teraz viem robiť názor na mnoho vecí, no najviac ma vždy fascinujú komparatívne religionistické rozpravy so zameraním na kresťanstvo

a islam, ktorým sa zvykneme venovať po tradičnom piatkovom programe (tí, ktorí majú vedieť, vedia). Na záver už doplním len toľko, že je dôležité robiť obzvlášť tie rozhodnutia, ktorých sa bojíte. Aj keď je doma dobre, čo si vlastne vážite, až keď to odrazu nie je samozrejmé, a to je dobrá príležitosť si poriadne prekopáť svoj hodnotový rebríček. Takisto platí, že doma je množstvo skúseností, ktoré viete nazbierať predsa len veľmi limitované. Osobne si myslím, že skúsenejší ľudia sú vyrovnanejší so sebou a so svetom a ľahšie sa im hľadajú riešenia na problémy okolo seba, takže budem rád, ak sa s niekým z vás uvidím budúci rok v Mostare :) Ak máte akékoľvek otázky, hoci aj banálne, rád na ne odpoviem!

Samuel Michlík, bývalá V.D

Intrák vs. privát

Čo sa stane, keď vezmete 6 polodospelých chlapcov a necháte ich viesť si vlastnú domácnosť? Zvládnu si povysávať? Variť? Umývať riady? Budú mať vôbec dôvod sa sprchovať?

Možno ich 3 roky na internáte naučili akej-takej samostatnosti, no tá stále zahŕňala teplé raňajky, večere, objatia pani vychovávateľky a želania dobrej noci od sympatického nočného strážcu/pána nočníka. Niekedy sa však treba v živote posunúť. A to sme sa rozhodli spraviť aj my – banda tupých hláv, keď sme po staršej sestre jedného z nás zdedili kľúče od privátu na adrese Komenského 27.

Útly domček, ktorý sa mal na najbližšie 2 roky stať naším druhým domovom, by bežného nájomcu asi zrovna nenadchol. Popukaná omietka, jemne plesnivé okná, starý gauč, ktorému chýba prístelka. Slovom – nič moc. Stačilo však trochu zmeniť uhol pohľadu a pre odchovancov zo Zelenej 2 sa tento dom stal oázou slobody. Žiadne večierky, žiadny zákaz vychádzania, žiadne, hoci šarmantné, no prísne vychovávateľky, ktoré ti vyhodia tvoju doškrabanú panvicu, ak si ju necháš týždeň smradľavú neumytú v kuchynskom drese. Teraz

ti namiesto ujmy na majetku hrozí ujma na zdraví od tvojho namakaného spolubývajúceho, ktorý si nepotrpí len na svojom zovňajšku, ale aj na poriadku v kuchyni. Pretože na rozdiel od intráku každý vie, že si to bol práve TY, kto si o jedenástej večer piekol lososa a neunúval sa upratať si po sebe. Tu sa za anonymitu neschováš. Okrem riadov nadobúdaš aj iné povinnosti, menovite vysávanie a umývanie kúpeľne. Ak sa nechcete so spolubývajúcimi hádať o tom, kto je na rade, odporúčam spísať si týždenné povinnosti a dodržiavať ich. Naozaj nie je nič horšie, ako dostávať spršku hanlivých výrazov za to, že si ZAS zabudol povysávať. Z tvojich fellákov sa tak stávajú zároveň aj tvoji vychovávateľa. A to veľmi efektívni, keďže si ich prirodzene nechceš poštvať proti sebe.

Ale vráťme sa k tomu kľúčovému slovu, kvôli ktorému práve toľkí bažia po študentskom priváte – SLOBODA. Je tu naozaj o toľko väčšia? Áno, určite áno. A nie je dňa, kedy by sme ju nevyužívali. Nočné prechádzky, neskoré výjazdy do mesta, návštevy susediacich privátov a prirodzene aj víkendové veselice – všetko veci nemysliteľné pre intrákovcov.

Chytil vás nočný hládek a chcete ísť do obchodu? Nezabudnite si pýtať priepustku! Chcete ísť pozrieť vašich spolužiakov na izbu? Dúfam, že nie sú opačného pohlavia, pretože kamery vidia všetko! Chcete ísť po škole do mesta? Nezabudnite dať vedieť vychovávateľke, lebo budete musieť opäť večer počúvať, ako sú tu za vás zodpovední a musia neustále vedieť, kde ste! Ani neviete, aké je to pre mňa, ako veľmi nezodpovedného človeka, odľahčujúce, keď nemusím každý večer dávať niekomu vedieť, že prídem neskôr, alebo neprídem vôbec. O starosť menej.

Niektorí si možno myslíte, že život privátnika je nezlučiteľný so zdravou životosprávou a že naša existencia je na nerozoznanie od spongie na krémárskom pulte. Avšak opak je pravdou. Jedna z aktivít, ktoré sa mi odomkli práve presťahovaním sa na privát, je horská cyklistika. Na bicykli som plánoval chodiť už od prváku, no internát mi nedovoľoval si ho pri-

nieš. Musel som si teda počkať až do štvrtáku, aby som zistil, aká krásna je príroda v okolí Sučian. Verte mi, výjazd na Maguru či na Sklabinský hrad vám dokáže veľmi spestriť monotónnosť študentského života. Ak nie ste veľkí cyklisti, no stále radi športujete, je tu veľa iných vecí, ktoré sa dajú robiť. Napríklad, beh, ktorý je určite krajší a hlavne bezpečnejší tu, v dedinskom prostredí, ako vo Vrútkach. Do posilky síce nechodím, no mojim spolubývajúcim nerobí problém dochádzať kvôli fitku do Martina. Autobusy chodia každých pár minút, a teda aj fakt, že v Sučanoch veľa vecí chýba, nie je taký závažný.

K výhodám určite patrí aj to, že vás od školy delí len 5 minút chôdze. Nie ste limitovaný príchodmi a odchodmi vlakov a zo školy môžete odísť hneď, ako sa skončí. V štvrtom a piatom ročníku, kedy váš rozvrh svojimi početnými dierami pripomína spodnú stranu (niektorých) mojich ponožiek, je toto obzvlášť veľký benefit. Namiesto vysedávania v klube či na chodbách si môžete ísť pokojne na 2 hodinky zdriemnuť do mäkkej perinky. Perinku si viacej užijete nielen cez deň, ale aj ráno. V prípade, že ráno neraňajkujem, pokojne vstanem až 7:30. Trasiem sa strachom, keď si spomeniem, že ešte prednedávnom ma budík z postele hnal už o šiestej. Desivé.

V skratke povedané, svoj privátik a mojich chlapcov v ňom by som za dlhé smutné internátne chodby určite nevymenil. Pretože privát nie je len útočisko a strecha nad hlavou, privát je lifestyle, ktorý keď raz vyskúšaš, nebudeš sa chcieť vrátiť späť.

Ondrej Štrkolec, V.A

INTRÁK VS. PRIVÁT

Privát alebo intrák? Otázka, ktorú si položí každý žiak našej školy. Ja a moje 3 spolužiačky sme pred ňou stáli práve minulý rok. Slovo dalo slovo a teraz sa naše životné výdavky takmer strojnásobili. (: (Ale o tom vám písať nemusím...) Radšej vám poviem, prečo sme sa rozhodli opustiť malebnosť zdieľaných komodít a siahli sme po o niečo luxusnejšej študentskej voľbe.

Na internáte SŠOD vo Vrútkach sme strávili pekné štyri roky (mínus Covid, mínus spolubývajúca polroka v Nemecku, mínus druhá spolubývajúca rok v Amerike) nášho stredoškolského života. Tak ako všetci "intrákovci" veľmi dobre vieme, že takéto spolunažívanie nebýva vždy dokonalé a komfortu, ktorým oplývame doma, je "intrák-experience" viac-menej vzdialený. Ja som mala vždy šťastie na spolubývajúce aj na pani vychovávateľku (ktoré mi samozrejme chýbajú a pozdravujem ich) a limitované používanie výťahu, dvakrát do týždňa, mi tiež nijak obzvlášť neprekážalo. Dôvodom, prečo ísť posledný rok na privát, bola predstava zdravého spánkového režimu, ušetreného času, ktorý som bežne strávila cestovaním, a vlastná kuchyňa. Okrem toho rada svoje piatky a víkendy trávim niekde na kultúre alebo v iných častiach Slovenska, takže druhé

bydlisko pri železničnom uzle s názvom Vrútky mi pomerne vyhovuje.

Samozrejme, sú veci a okolnosti, na ktoré musí človek vopred myslieť - ešte pred rozhodnutím ísť na privát.

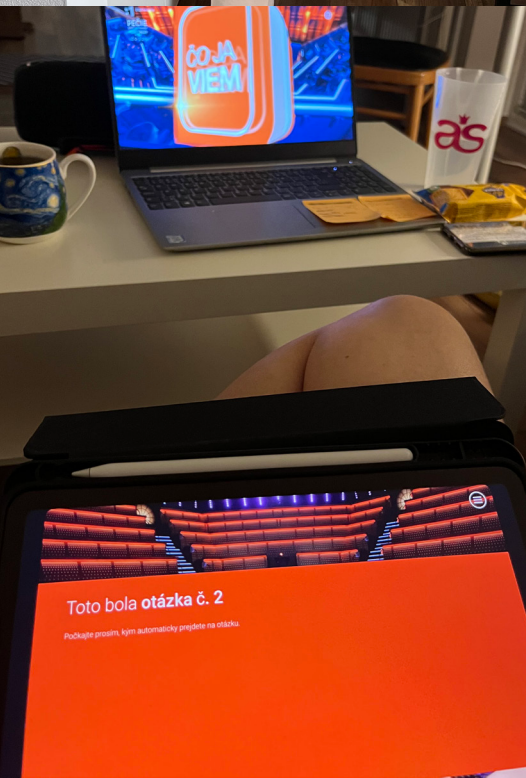
1. Som ochotná/ý zarobiť si extra peniažky alebo čerpať rodinný rozpočet?
2. Som ochotná/ý vzdať sa veľkého Tesca a Lidlu na dosah ruky? (really think about this one)
3. Som ochotná/ý neúprosne hľadať posledný voľný privát za dostupnú cenu alebo ho začať hľadať už niekedy v septembri?
4. Je moja rodina pripravená na to, že niektoré víkendy sa doma neukážem?

Ak bolo odpoveďou na aspoň väčšinu spomenutých otázok ÁNO, tak gratulujem, ušili ste si na seba budú a môžete začať hľadať. (: Dúfam, že som vás nevystrašila, lebo úprimne, stojí to za to - minimálne v našom prípade).

Mojou poslednou radou pre vás, drahá „budúco-privátna Gbasač“, je – dobre si vyberte, s kým sa rozhodnete toto rozhodnutie podstúpiť. Spomenutého vybavovania nie je PRÍLIŠ veľa, ale potrebujete pri sebe osoby, na ktoré sa viete spoľahnúť a s ktorými sa viete dohodnúť. Predsa len, nikto nechce začínať školský rok namosúrený a ešte navyše bývať v domácnosti s osobou, ktorá ho namosúrila.

Ps : V prípade akýchkoľvek otázok o privát-affairs ma neváhajte kontaktovať.

Jasmína Králiková, V.B

Climbing club

Ešte pred pár mesiacmi som žila v domnienke, že zabudnúť si slúchadlá a knihu práve vtedy, keď mám pred sebou takmer 3-hodinovú cestu milovanou oravkou, je tá najhoršia vec pod slnkom. Po čase som však zistila, že som sa mýlila. Totiž najhoršia vec je, keď niečomu nedáte šancu. Alebo možno dáte, ale takú malú a nebadateľnú, že to po čase len necháte plávať v úzadí. V mojom prípade je to lezenie.

S lezením som sa neraz stretla už ako malá, ale nevenovala som mu veľa z môjho (nie až tak) drahocenného času. Čo sa mi ale od prvej chvíle na ňom zapáčilo, je to, s akou hravosťou môžete tento šport vykonávať. Especially vtedy, keď vám pánbožko zabudol dať do vienka fyzickú silu a (aspoň) priemernú výšku... – márne sa budete rozčuľovať nad tým, že sa ani za nič nedokážete vytiahnuť na chyt, ktorý je pomaly meter nad vašou hlavou, alebo že je váš chrbát po jednom lezeckom poobedí krásne červenučký, keď nezvládnete previsy a zúfalo padáte na

žinenky. Najmä toto sú dôvody, prečo pri ťažkom rozhodovaní - či ísť liezť, alebo nie - veľmi často zvíťazí lenivosť a spolu s ňou aj častica "nie".

Ale dovoľte mi predložiť vám jeden dôvod (samozrejme ich je viac, ale tento je môj obľúbený), pre ktorý sa chodievať liezť oplatí. Totiž, nič sa nevyrovná pocitu, keď konečne vyleziete cestu/boulder, ktorý vás máta vo vašich snoch noc čo noc. Nervy si naň ostríte dlhšie, ako trvá robotníkom opraviť most vo Vitanovej, mentálne sa naň pripravujete, v hlave si dookola opakujete, do akého uhlu máte otočiť špičku pri zdolávaní toho (problémového) chytu, a ako rýchlo a efektívne chytiť ďalší, aby si to neodskákala vaša koža (a vytvárajúce sa pluzgiere na nej). No potom príde osudný deň, kedy ho vyleziete a tá radosť vo vás pretrváva ešte aj na druhý deň a nepokazí ju ani neohlásený pop z fyziky (nočná mora), ani absentujúci pizza rožok v bufete (ešte väčšia nočná mora).

Ďalšia sranda je lezenie na skale. Chyť aj stupy si tam hľadáte sami, nie sú farebne označené ako na stienke. Práve toto ma na tom baví najviac – máte niekoľko možností, ako môžete danú cestu vylezť. Chytať môžete v podstate všetko, samozrejme, okrem železných nitov (ale myslím si, že každý lezec minimálne raz chytil aj tie (nebuďte ako oni (my??)), je to nebezpečné). Práve lezenie na skalách vám dá najviac skúseností, ale aj pocit slobody a veľa krásnych zážitkov. A keď už som sa tak rozpísala, nedá

mi nespomenúť, že na GBASe sa lezeniu venuje viac ľudí, ako si možno myslíte. Veľmi obľúbený je lezecký krúžok, ktorý vedie náš milovaný pán učiteľ Bartoš (ktorý vás vždy rád nakopne a namotivuje, či už sa to týka lezenia alebo nie). Taktiež sa žiaci zvyknú párkrát do týždňa vybrať s pánom Bartošom na vandrovku (do La Skaly) a strávia tam príjemné lezecké popoludnie (tieto poobedia sú môjmu srdcu veľmi blízke, aj keď sa ich, bohužiaľ, zúčastňujem len občas). Dokonca, keď je dobré počasie, chodievala sa liezť aj na Skaliku v Sučanoch, čo sa mne osobne dooooooost páči. V podstate tam len leziete, spievate slovenské evergreeny, lámete si hlavy nad sudoku, potom znovu leziete, papáte kyslé „žížalky“, zase leziete a fotíte tých, čo lezú, ale aj tých, čo padajú (aby neboli smutní)...no kto by to nemiloval?

Na záver by som už len spomenula dva výroky, ktoré sa oplatí nosiť v hlave. Prvý výrok mám od Barči (čau Barča) a znie nejak takto: „Na to, aby ste oficiálne a právoplatne vylezli cestu/boulder, musíte ich vylezť dvakrát - ten jeden raz totiž mohla byť len náhoda,“ a druhý výrok som vymyslela sama, a to vtedy, keď som na záhrade hrabala piliny z dreva a dovoľm si tvrdiť, že pre oravských lezcov je tento výrok až moc real: „Ak pluzgiere, tak z lezenia, nie z hrabli“. Takže... keď sa idem prekonať ja, prekonajte sa aj vy a začnime viac liezť, pretože je to jedna z najlepších vecí pod slnkom.

Sára Fukasová, II.B

S lezením som tuším aktívne začal až v druhom ročníku. Ako dlhodobý športovo (ne)nadaný človek to bol pre mňa pravdepodobne náhodný pokus v snahe nájsť si niečo na zabíjanie času. Výzory tváří mojej rodiny, keď som ich oboznámil s mojím novým hobby, boli vskutku komické. A predsa doteraz trávim veľa hodín na stenách či skalách, čo dokazuje, že tento šport je skutočne pre každého.

Veľkú zásluhu má určite už spomenutá úžasná komunita na našej škole, ktorá je pod záštitou pána Bartoša. Vďaka Climbing clubu som spoznal mnoho skvelých ľudí, o ktorých by som si nikdy nepomyslel, že sa spoznáme, nieto že budeme tráviť letné večery natlačení v stane pod skalou. Za ten rok môjho lezenia sme sa nastáždžovali, keď to nešlo, radovali sa, keď to išlo, prežili vtipné momenty, ale aj tie bolestivé (tie boli tiež občas celkom vtipné).

Faktom je, že každý lezec si časom vybuduje nutkanie vyliezť každý objekt, ktorý vidí, či už maminu skriňu, alebo susedov múr. To všetko pre trochu dopamínu z momentu, kedy túto osemtisícovku zdolajú. Avšak pre mňa sú to práve tie sisyfovské cesty, ktoré ma naučili premôcť sa k ďalšiemu pokusu, najviac sme sa pri nich nasmiali a najviac si ich užívam. Ako hovorí pán Bartoš „Nikdy nehovor, že to nikdy nevylezieš.“ Taká pravda. Ak nie dnes, tak nabudúce. Samozrejme, je to občas frustrujúce a vždy ľahšie sa vzdať, no aj keď to znie vtipne, lezenie vie dať človeku istý zmysel života.

Úprimne, ak by som mal urobiť tierlist najlepších rozhodnutí v mojom živote, zapísanie sa na Climbing club by určite bolo tam hore (po podaní prihlášky na GBAS, samozrejme).

Filip Ludvig, III.D

Nemecko po nemecky

Ahojte, kamoši!

Áno, viem, vidieť tu hneď nemčinu určite nie je moc príjemné, ale vyčkajte a skúste sa aspoň trochu prelúskat cez môj krátky príbeh z Nemecka. Na druhej strane vám môžem sľúbiť, že tento článok nebude (hádam) taký nudný.

V júli som sa vybrala do Nemecka a prežila som tam veľa nového. Bývala som v malom meste – Lutherstadt Wittenberg, ktoré je od Berlína vzdialené len jeden a pol hodiny. Všetko je v Lutherstadt Wittenberg veľmi „Lutherthemed“, takže by som vám pravdepodobne bez problémov vedela vysvetliť celú históriu pána Luthera. Ale po poriadku.

Človek by si to ani nevedel predstaviť, ale v takom malom meste, ako je Lutherstadt Wittenberg, sa nachádza aj univerzita, ktorá bola založená už v roku 1502. A presne tam prebiehalo naše vyučovanie, ktoré nemusí znieť najlákavejšie, ale určite by ste si to nemali predstaviť ako obyčajné sedenie za lavicou, skôr ako spoznávanie nemeckej kultúry na vlastnej koži a vylepšovanie nemčiny. Rozprávali sme sa o rôznych témach, ako napríklad životné prostredie, nemecká politika, literatúra a, samozrejme, nesmela chýbať história Nemecka. A nielenže sme sa učili, dokonca

Hallooo Freunden!

Na ja, ich weiß, Deutsch auf den ersten Blick zu sehen, ist auf jeden Fall nicht so attraktiv, aber bitte wartet und bleibt für einen Moment und probiert wenigstens meine Geschichte von Deutschland zu lesen. Ich kann euch versprechen, dass dieser Artikel (hoffentlich) nicht so langweilig wird.

Im Juli bin ich nach Deutschland gefahren und ich habe viel Neues erlebt. Ich habe in der kleinen Stadt – Lutherstadt Wittenberg, die nur eine und halbe Stunde weit von Berlin entfernt ist, gewohnt. In Lutherstadt Wittenberg „Lutherthemed“ findet ihr alles. Auf jeden Fall kann ich euch die ganze Geschichte von Luther ohne irgendwelche Probleme erzählen. Aber von Anfang an.

Man würde das überhaupt nicht erwarten, aber in so einer kleinen Stadt gibt es auch eine Universität, die im Jahr 1502 gegründet wurde. (als Geburtsstunde das Jahr 1502 gilt). Und dort hatten wir den Unterricht. Ich weiß, dass es schrecklich klingt Unterricht auch während der Ferien zu haben, aber es war nicht (vielleicht war es nie) wie in der Schule, sondern ich habe deutsche Kultur persönlich erlebt. Und als ein Bonus konnte ich mein Deutsch verbessern. Wir

sme mali príležitosť chodiť na rôzne výlety, kde nesmel chýbať práve ten do Berlína. Naozaj je miestom, na ktoré človek len tak ľahko nezabudne, a my sme, samozrejme, navštívili typické historické pamiatky, ako Berlínsky múr, Brandenburskú bránu, Charlottenburg a mnoho iných. Nakoniec by to jednoznačne nešlo bez správneho nemeckého techna, ktoré bolo naozaj brutálne.

Okrem výletov sme mali aj veľmi pestrý voľnočasový program. Po vyučovaní nás vždy čakali nejaké aktivity, na ktoré sme sa mohli prihlásiť – od volejbalu a stolného tenisu až po návštevu rôznych múzeí. Každý si mohol nájsť to svoje a popritom spoznať nových ľudí.

Samozrejme, hlavným jazykom našich rozhovorov bola nemčina. Na začiatku veľmi kostrbatá, ako sme sa snažili porozumieť jeden druhému aj s našimi veľmi jedinečnými prízvukmi. Na konci ale bolo cítiť pokroky, ktoré možno neboli tak jasne rozoznateľné pre Nemcov, ale určite nás žiakov posunuli o niečo ďalej. Aj keby to malo znamenať len nabratie odvahy povedať pri pokladni: „Kartou, prosím.“

A tak sa pomaly blížíme ku koncu júla a moja cesta ako aj môj kurz nemčiny končia práve tu. Ale ako „správni Nemci“ sme museli ukončiť náš kurz po záverečnej prezentácii s pivom v ruke. A tak sme sa všetci poslednýkrát stretli v najlepšej reštaurácii vo Wittenbergu a vypili naše pred predposledné, predposledné a posledné pravé nemecké pivo.

haben viele interessante Themen besprochen, wie zum Beispiel die Umweltschutz, deutsche Politik, Literatur, und auf jeden Fall die deutsche Geschichte. Aber wir haben nicht nur gelernt, sondern auch kleine Ausflüge, wie zum Beispiel den Ausflug nach Berlin, gemacht. Berlin ist wirklich ein Ort, den man nicht so leicht vergisst und natürlich mussten wir uns die klassischen historischen Sehenswürdigkeiten, wie zum Beispiel die Berliner Mauer, Brandenburger Tor, Charlottenburg und viel mehr ansehen. Und am Ende unseres Ausfluges haben wir auch richtige deutsche Techno erlebt und ich muss sagen, dass es wirklich etwas Besonderes war.

Außerdem hatten wir auch ein sehr buntes Freizeitangebot. Nach unserem Unterricht hatten wir immer irgendwelche Aktivitäten, auf welche wir uns anmelden konnten, also wir hatten immer etwas zu tun - von Volleyball und Tischennis bis zum Museumsbesuch. Alle konnten dort immer etwas finden und während der Aktivitäten neue Leute kennenlernen.

Und so sind wir schon am Ende des Julis und meine Reise sowie mein Deutschkurs endet hier. Aber als „richtige Deutschen“ mussten wir unseren Kurs nach der Abschlusspräsentation mit einem Bier beenden. Deswegen haben wir uns das letzte Mal in dem besten wittenberger's Restaurant getroffen und unser vorvorletztes, vorletztes und letztes richtiges deutsches Bier getrunken.

Hana Kmeťová, IV.B

A FILM BY CHRISTOPHER NOLAN AND GRETA GERWIG

BARBENHEIMER

21

7

23

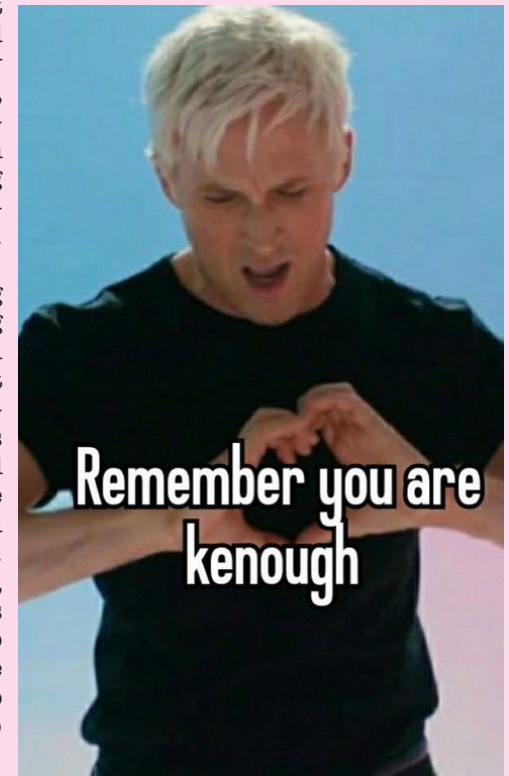
Millions of dollars were spent, millions of tears were shed, millions of smiles were bent and millions of hearts have bled. No, it's not Titanic we're talking about, but the legendary duo – Barbie and Oppenheimer. No one could ever think of a weirder combination of historical figures, but theory can only take you so far.

These two movies not only quite literally demolished all cinemas, but also devastated and divided the Internet with one question. Barbie or Oppenheimer? As easy as the question appears, answering is near impossible and here we want to show you how incomparable these two rivals are.

Current viral radio hits blended with good old bangers of our childhoods bejewelled the soundtrack of Barbie. Meanwhile, in Oppenheimer, a classical thunderstorm of feelings ravaging the eardrums and clenching the hearts of audiences left a mark on everyone's soul. The phenomenal Ludwig Göransson composed no less than a masterwork which entirely corresponded with the aura of the scenes and tension of the dialogues or, alternatively, made the silence scream with raw emotion. Goosebumps accompanied fear and anxiety with the inability to breathe and many people left the cinemas with odds in favour of having a minor cardiac arrest. Leaving Barbie, on the other hand, involved tear-stained faces with Nicki Minaj rapping in the background. It would be a sin not to mention the most macho-manly-horse-loving musical performance done to perfection, by the spectacular Ryan Gosling, titled, I'm Just Ken. This song deeply elaborates the real struggle of being a Ken – the longing for the feeling of being loved, being fought for, being seen behind a tan and finally, being Kenough.

Blinding orange lights, terrifying mushroom clouds and the piercing gaze of Cillian Murphy – three main visual pillars of the movie without which the film wouldn't be complete. Lustrous blonde hair, gorgeous magenta pink with flawlessly styled outfits highlight Barbie, although the movie is much more complex than these seemingly shallow elements. Costumes play a vital role in Barbie, the same way as clothes for dolls play an essential part in growing up of young girls and boys. Every piece of clothing is either a reference to real Barbie dolls (or Kens, of course)

or cleverly takes inspiration and transforms it into a modern take. It has been contemplated in many movie reviews, that children do not understand the message of the movie and therefore, it is pointless to bring them to the cinema. However, children generally don't watch movies for deep third-eye-opening experiences, but only to let their curious eyes savour the colours, sounds and visuals. For that, Barbie with mermaids, pink cars and pink beaches is an excellent pick. The effects in Oppenheimer have a deeper significance, many of them representing the physicist's mind and thinking processes, others depicting stressful situations or exciting thrills and even the atomic processes happening within the bomb. An interesting fact is that no CGI was used to create these effects.

The mixture of feelings was over-saturated with grief, devastation and utter sadness, but the films brought a great deal of positive feelings to many people too, such as happiness, astonishment and hope. Barbie and Oppenheimer, both considered a cinematic masterpiece by many, bring an eye-opening message to people all around the world in many different ways. Due to the variety of opinions about Barbie shared by people online, the community has been divided into two parties. One of them consisted of people who misinterpreted the message of Barbie and created a fake image of toxic feminism, which led to a complete misconception of what the film was originally about. On the other hand, other people took the message very dearly to their hearts and showed how much the film affected them. Oppenheimer is an astonishing achievement in the filmmaking industry and the expectations were undoubtedly high, being a Christopher Nolan production, and they ended up being much more than fulfilled. People were leaving the cinemas speechless, amazed, many with tears in their eyes and some might have acquired quite a bit of knowledge about this important historical event.

If you thought that we would not bring the legendary Barbenheimer duo into the GBAS community, you were wrong:

"I believe we did."

Ema Hýroššová, IV.B &
Terézia Kobuldová, IV.A

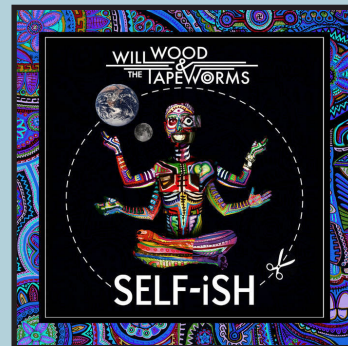

Gregor Jurčák, II.C

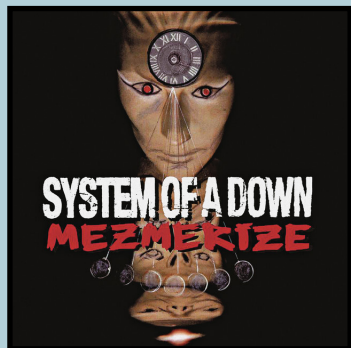
Playlist of My Life

Bolo nás jedenást is an album that, in my opinion, defines us, Slovaks. The combination of Slovak folk music, jazz and rock creates a perfect blend of sounds, which are a treat for the ears. Songs such as Na výstave, V našej obci, Keď som išiel, are a definition of being a Slovak. The trio Lasica, Satinský, Filip is fantastic, and let's admit it, without them, Slovakia would not be Slovakia.

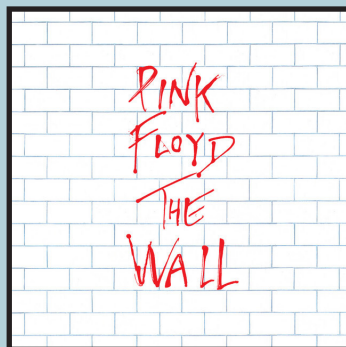

I guess some of you may have probably never heard of Will Wood. Yeah, he might be one of those less-known musicians, but I'm telling you – he is really, really, REALLY talented. I was recommended this album by Samo Nitka (thanks for that), and since then I have been in love with it. SELF-iSH is one of those albums I listened to once and couldn't stop. I like the energy coming from all of those songs. Most of them always give me chills when listening to them. Will has a unique playing style, which is quite different from all the artists I listen to, and that is what I truly appreciate about him.

Moving to something louder, System Of A Down has always been known for their thought-provoking and sometimes even controversial lyrics. The band's fourth album, *Mezmerize*, explores topics such as politics, war, personal struggles and societal issues. What I like when listening to SOAD is their characteristic style, which is easily recognizable in their songs. Impressive guitar work, rhythm and band's typical vocal harmonies give the album the right energy.

The Wall is an album that tells a story through its songs about the isolation, war, personal trauma and society itself. It follows the narrative of a fictional character named Pink, who builds his own 'wall' due to traumas he has experienced from childhood to adulthood. I love the very deep meaning of the album. It actually took me some time to understand all the references and hidden meanings. For me, Pink Floyd is the definition of music, and the band has a very special place in my heart. *The Wall* is an absolute masterpiece, and even if you are not a fan of Pink Floyd, it is really worth a try (and so is the movie)!

An album that shaped my music taste, most likely for the rest of my life. I was around twelve when my guitar teacher told me to learn 'Don't Stop Me Now.' Who would have thought it would have such an impact on me? Thanks to that song, I discovered this album, and thanks to it, I discovered bands like The Beatles, Guns N' Roses, Metallica, and Pink Floyd. It is an album that opened the door to the music I couldn't live without now.

BALLETCORE

Ballet and fashion have not been in sync since the beginning of time. Ballet was viewed by the clergy and nobility of the eighteenth century as something inferior and purely amusing. All changed when romanticism started to influence art in the 1830s and the "Romantic ballet era" was born. The most significant fashion muse of the nineteenth century was Marie Taglioni, who made her stage debut as *La Sylphide* in 1827 and became the first ballet core fashion icon in history. Thanks to Marie and her influence, everyone began to wear the gowns that had shoulders covered in sheer cream silky fabric, tutus, and tiled willowy skirts and ballet costumes and dresses' unique details have become essentials for fashion inspiration.

Towards the end of the twentieth century ballet's influence was felt almost everywhere. Maxi-length skirts with increased volume and excessive decorative ornamentation could be found in collections by prestigious designers like Vivienne Westwood, Mugler, and well known brands such as Givenchy or Ottolinger. Although during this time, as opposed to the past, the aspects of ballet-core had changed, alternating silk for velvet and hard leather and becoming more edgier and grungier.

What is the first thing that comes to mind when ballet is mentioned? Is it a tight-fitted leotard with powder pink thighs, or is it a tutu skirt, point shoes and a white ribbon? Well, all of that combined with a little bit of added edge is **BALLETCORE**.

RISE

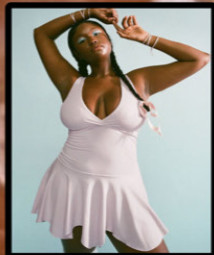

Miu Miu

Miu Miu's 2022 show was a defining moment in the evolution of balletcore. The collection seamlessly blended classical ballet aesthetics with contemporary fashion. Models graced the runway in elegant tutu-inspired skirts, soft pastel colours, and tulle accents reminiscent of ballet costumes. The show's choreography even incorporated ballet moves, solidifying the connection between high fashion and ballet.

Balletcore, at its essence, is a fashion movement that not only embraces the elegance of ballet but also celebrates the beauty in every detail of clothing. It transcends gender norms, allowing both men and women to express their individuality and confidence through graceful attire. Whether it's the delicate lace, flowing tulle, or the smallest of bows, Balletcore encourages us to revel in the artistry of fashion and reminds us that beauty can be found in the most intricate and subtle elements of our attire. It's a powerful expression of femininity and self-expression, redefining what it means to be stylish and graceful in a world that often demands conformity.

Karolína Čurná, IV.C & Petra Čanigová, III.A

Mr Merchant's Recommendations

Hello there!

I am here to point you in the direction of things to bring you delight, immerse you in British culture and possibly, occasionally, even make you think...

If you like them, then please come to me and find out when and where my regular English Culture Club and Science Fiction Club are, and you may discover more treasures...

Your Mr Merchant

Music The Specials ... & the 2 Tone ska revival

To a certain extent, the ska revival of the late 1970s and early 1980s is the sound of my childhood – or at least the part of my childhood where I started to develop my own taste in music.

The Specials – the most-respected band of this revival – were founded in Coventry, England, by Jerry Dammers, who played keyboards, although Terry Hall, the lead singer, was the 'face' of the band. Dammers also founded a record label to release their music, called '2 Tone', and released singles by a number of

other acts as well. The bands all played versions of ska (the style of music developed in Jamaica in the 1950s, which then led to the more sedate reggae) – although different groups all had a slightly different style and emphasis. Some were more playful: Bad Manners and Madness, for example; others with a smoother, more 'pop', style, like The Beat. The Specials (and The Selecter, also from Coventry), however, played with the raw energy and anger of punk, and

issues of the times – inner city violence, racism, teenage pregnancy – as well as covering Jamaican ska songs of the 1960s. They were consciously multi-cultural, political and anti-racist, and adopted a smart style similar to the ‘mod’s of the 1960s – who had, themselves, been influenced by Jamaican ‘rude boy’s.

The Specials split after their final single ‘Ghost Town’ was a massive hit in 1981. The song reflected the depress-

ing inner city life of the time which led to widespread rioting across Britain that year – largely triggered by the institutionalised racism of the police force of the time. Dammers continued a version of the band, The Special AKA, for a while, notably releasing the song ‘Free Nelson Mandela’, which became a worldwide anthem calling for the release from prison of the future president of South Africa.

You can find links below to both Specials albums, Ghost Town, a 2 Tone compilation, a good documentary about 2 Tone, and albums and singles by The Beat, The Selecter, Bad Manners and Madness.

Enjoy!

TV Spaced

‘Spaced’ is a situation comedy that had 14 episodes, broadcast in the UK in two series in 1999 and 2001. It is fondly remembered by many for its kinetic direction style and pop culture references (especially to Star Wars and horror films), and was already a cult hit, with celebrity fans such as Quentin Tarantino, even before the people behind it became famous. It is now also well-known as the TV show that brought together director Edgar Wright, whose fast cuts and comic timing are already apparent, and the pairing of Simon Pegg and Nick Frost in the cast, with Pegg also co-writing with his co-star Jessica Stevenson. Wright, Pegg and Frost would, of course, go on to make ‘Shaun of the Dead’, ‘Hot Fuzz’ and ‘The World’s End’ together, and many other great things separately. Pegg has gone on to feature in a lot of the franchises that he was paying tribute to in ‘Spaced’, as well, with appearances in Star Wars, Doctor Who, Star Trek and a regular role in the Mission: Impossible film series.

The set up for the series is a fairly standard one – Pegg and Stevenson play a couple of friends who have to

pretend to be a couple in order to be able to rent a flat in a house. He is an aspiring comic artist and has just had a messy split with his girlfriend, and the series follows their friendship’s ups and downs, with a certain amount of ‘will-they-won’t-they-get-together-as-a-couple’ tension. They also have a group of odd friends and housemates to provide fairly typical comedy situations, including Frost as Pegg’s military-obsessed best friend.

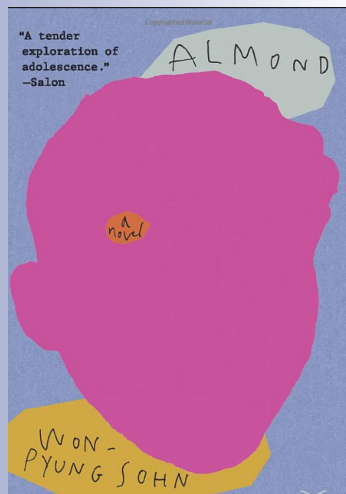

The pleasure to be had from it is in the actors’ performances, the many references to films, comics and TV, and the distinctive style that Wright’s direction brings to it all.

Phillip Merchant

- Best of Both Worlds -

“Almond: A Novel” by Won-pyung Sohn is a captivating and thought-provoking read that blends elements of coming-of-age, self-discovery, and the power of empathy. This novel is a gem for young adult readers, offering not only a gripping story but also insightful themes that resonate with the complexities of adolescence.

The story follows Yunjae, a teenage boy who has lost his ability to feel emotions. His inability to perceive physical pain sets him apart from his peers, leading to a sense of isolation and detachment. Through Yunjae’s perspective, Sohn explores the concept of empathy, highlighting how the absence of pain can make one more attuned to the emotional suffering of others. We begin to question what it means to be human and the significance of emotions in our lives. Sohn’s writing is both lyrical and poignant, drawing readers into Yunjae’s world with vivid descriptions and

a deeply introspective narrative style. As we accompany Yunjae on his journey, we witness his struggles, triumphs, and the profound impact he has on those around him.

The novel’s pacing is spot-on, with each chapter revealing a piece of Yunjae’s past and present, keeping readers engaged and eager to unravel the mystery behind his condition. The symbolism of almonds, representing hidden emotions and potential for growth, adds depth to the narrative and serves as a compelling metaphor. One of the novel’s strengths lies in its ability to tackle important themes such as self-acceptance, bullying, and the importance of human connection.

It is a powerful exploration of identity, trauma, and the human capacity for healing. It invites young adult readers to contemplate the complexities of their own emotions and the importance of connecting with others. It reminds us that our differences are what make us truly extraordinary, and that embracing our own uniqueness can lead to profound connections with others.

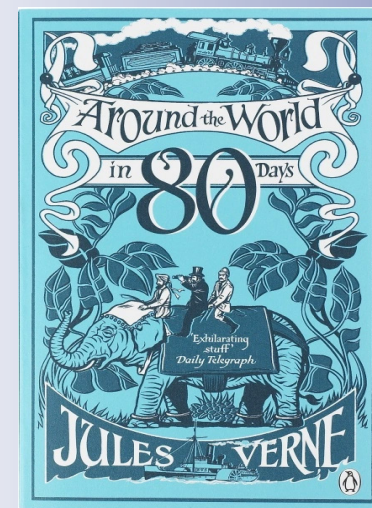
In the end, “Almond” is more than a book; it’s an emotional odyssey that lingers in your heart long after the final chapter.

Ema Žulková, V.A

There are hardly any people who haven’t heard about **Jules Verne** (1828 – 1905), a French writer of sci-fi and adventure literature. He owes his renown to predicting the future in his novels, such as in the case of *From the Earth to the Moon*. Perhaps the most famous of his works is **Around the World in Eighty Days**, which has been adapted many times, with adaptations ranging from a theatre play to a cartoon show and a videogame.

The book *Around the World in Eighty Days* describes, as is obvious, a journey around the world. However, the main character – Phileas Fogg, an English gentleman who has his every minute of every day precisely planned – has bet with his acquaintances to manage it in 80 days, which is exactly 115 200 minutes. Nowadays, there would be no problem with such an adventure, but in the 19th century when Fogg embarks on this journey it was mostly about jumping from steamboat to a train and to a steamboat again. Travelling together with our main character is his valet Passepartout, who started working for Fogg exactly on the day the journey begins. The Frenchman Passepartout was looking for someone like Phileas Fogg – with sacrosanct daily schedule that would allow him a peaceful life as a servant. He thinks the journey is a joke at first, but he soon understands that the gentleman is serious about it, and takes a liking to him nonetheless. This unusual voyage is enriched by numerous unexpected complications and turns, such as encounters with locals, saving a damsel in distress, or police investigation.

Verne’s writing style is characterised by exact data and numbers as well

as detailed descriptions of characters or situations. This book also sheds light on customs and traditions of particular nations that the travellers have encountered. The plot progresses quickly and is action-packed, with short chapters that enhance the fast storytelling. On the other hand, one of Verne’s specialties are long sentences capable of challenging one’s attention almost as much as the story itself.

The book is up to date even with some of the modern-day issues, or rather problems that persist. For example, a reflection on how the Hindu deities must feel witnessing English steamboats and factories which pollute the sacred river Ganges.

I strongly recommend that you embark on such journeys as this and other of his novels, for that matter, offer. If you’re looking for more recommendations, to complete my personal ‘Top 3 of Jules Verne’ I would add *The Chase of the Golden Meteor* and *The Carpathian Castle*.

Barbora Bařinová, V.A

Flesh and Concrete

- A Guide to the Soviet Architecture -

The October Revolution in 1917 signified not so much the change of political power and the defeat of the monarchy as the radical rearrangement of social and cultural life in post-imperial Russia. Through the influence of new values tightly connected with prosperity and well-being of the state, Soviet artists left behind the ethereal decorativeness of Art Nouveau and started developing their own style, which would represent the austere beauty of industrial society and a socialistic paradise. Thereby, the Soviet avant-garde came up with several artistic features that became a 'calling card' for the architecture of the whole Eastern Bloc. Right now, we will take a look at the modification of the USSR's building style throughout its existence and explain the story behind many unsightly panel blocks of flats dispersed all around Eastern Europe.

One of the key movements which formed in the Soviet architecture was Constructivism. Established in the 1920s, it became an embodiment of the socialist ideology as well as an aesthetic innovation: Constructivists sought to extend the formal language of abstract art to the design of buildings through the basic visual elements such as lines, planes, and volumes. By developing a new style, architects believed they were answering the revolution's call to bring into existence a new Communist society. Although the kudos of Con-

structivism lasted for only one and a half decades, it remained remarkable for many artists outside of Soviet countries and left marked effects on later developments in architecture, such as Brutalism and High Tech.

Examples: the Mosselprom building in Moscow, Melnikov House in Moscow, the Red Carnation Factory in Saint Petersburg, and Poliklinika Bezručova in Bratislava.

Another major change occurred when Constructivism was replaced with a new architectural idea initiated under the leadership of Joseph Stalin and subsequently named after him – the Stalinist architecture. In contrast to Constructivists who aspired to a new style under the influence of Futurism, the architects of this movement sought their inspiration in early styles such as Renaissance Revival, Neoclassicism, and Art Deco, whose characteristic features are very clearly visible in the Stalinist architecture. Stalin began his agenda as a part of the development plan that comprised the reconstruction of several Soviet cities, leading to the transformation of their images. While in Constructivism, glass and steel were the essential materials, the Stalinist style, despite its ornamentation, used a cheaper commodity which became the most used in the following years – concrete. Stalin's architectural plan resulted not only in the major

urban development of Moscow but also in the rebuilding of other capitals like Minsk and Kyiv. In the context of the Stalinist architecture, it's impossible not to mention the prominent Stalin's high-rises, also known as the "Seven Sisters", – a group of skyscrapers located in Moscow that represent a peak of Stalinist style. Even though the Stalinist architecture ended abruptly in 1955, some of its projects in Europe and East Asia were finished after this year.

Examples: the main building of Moscow State University, the Palace of Culture and Science in Warsaw, the Great Hall of the People in Beijing, and the Pyongyang station.

The pattern continues: after the 're-birth' of decorativeness in Soviet architecture, everything goes back to monotony and stylish asceticism. After Stalin's death, the place of the General Secretary was taken by Khrushchev, who launched several reforms on the territory of the USSR, connected with many social aspects. For instance, under his supervision began the projection of so-called "mass buildings" that were to provide affordable and effective housing for citizens rather than serve aesthetic purposes – the era of Soviet Functionalism started. The prefabri-

cated panel apartment houses, officially named "Khrushchevkas" after their originator (the other common name is "panelkas"), became a successful urban invention: spacious, with minimal amenities, and possible to build within a month, they quickly filled the districts of overcrowded cities, becoming a shelter and the only property of many workers' families in the following generations. The phenomenon of panel blocks spread into other countries of the Eastern bloc: many of them are still present on the streets of the post-Soviet states in their original condition. Khrushchev's "panelkas", although poor in terms of architecture, became a significant part of Russian culture and one of the key Soviet constructions.

Examples: there are no substantial examples of the Khrushchev's period architecture, so even some panel buildings that you may have in your hometown can be considered a part of the Socialistic Functionalism.

The era of Functionalism was followed by the era of Brutalism. And the new Chairman. Leonid Brezhnev's governance, as well as the architecture of his period, focused on the continuation of the Stalin's course – therefore, guided by the so-called neo-Stalinism, he began the construction of new buildings, this time with major inspiration from Modernism. It was the first time when Soviet architectural thought began to converge with the Western one: in imitation of New York skyscrapers, wide, sometimes panoramic windows began to be used in the construction of buildings. Square, clumsy-looking edifices were erected in many large cities. Despite the large number of buildings, the architecture of the Brezhnev period remains the least noticed due to its plain and unsightly façade. It was also considered the last architectural heritage of the Soviet Union before its subsequent collapse in 1990.

Examples: the House of Soviets of Russia, and the Olympic Village built on the occasion of the Olympiad in Moscow in 1980.

Architecture purists often think the Soviet architecture to be stern and unflattering. Emerging under the management of the monolithic ar-

tistic manifesto, it didn't differ from the building styles of other countries with a particular colorfulness or ingenuity; however, it doesn't mean that an old dilapidated panel building must explicitly lack any sort of charm. Art is only considered art when it's pretty, but isn't the usefulness of the project also an important artistic merit? After all, these buildings were made to fulfill a task and not amaze the eyes. Soviet houses may not leave the best reputation due to their historical background, but they hold something extremely important that no fancy contemporary building can compensate for – memories. The first things that come to the minds of many children of the post-Soviet times when they recollect the old communal flat houses they grew up in are not just some socialistic ruins or creepy doorways: above all, they think of their childhood homes. No matter how aesthetically displeasing they might appear, there is still so much flesh and soul inside of these concrete walls, even nowadays, when it seems like they have outlived their expiration date a long time ago. The USSR's architecture has had a great impact far beyond its borders: many avant-garde movements developed in the second half of the 20th century are honoring the austere designs and rectilinear structures of the Soviet artists. The Soviet Union did more damage than good during its short-lived presence in history, but the creations of its people should not be overlooked.

Evgeniia Starikova, IV.C

Však sú to len autá jazdiace v kruhu nie?

Veta, ktorú asi každý fanúšik F1 počul už veľakrát. No je to tak?

V posledných rokoch zaznamenala F1 abnormálny nárast v sledovanosti, či už v spätosti so seriálom Drive to Survive, ktorý zobrazuje priebeh sezóny, ale aj kvôli napätému roku 2021 a boju o titul šampióna medzi Maxom Verstappenom a Lewisom Hamiltonom, ktorý vyvrcholil až v poslednom kole posledných pretekov. Obrovská sledovanosť však nepriniesla len pozornosť médií, no i skupinu ľudí nechápajúcich túto skutočnosť a šport samotný. Preto na sociálnych sieťach môžete často naraziť na komentáre typu: „Formula 1 jazdci nie sú skutoční športovci.“, „Je jednoduché riadiť vozidlo F1.“ ap. Chcem vám na sérii faktov ukázať, ako veľmi sa ľudia vo Formula 1 jazdcov mýlia, že určite nie sú nejaké primadony vyvážajúce sa v miliónových autách.

“F1 jazdci nie sú skutoční atléti.“ V prvom rade sa môžeme pozrieť na citáty ľudí na internete. Oh, a ako veľmi sa mýlia. Priemerný Formula 1 jazdec sa musí naopak držať vo forme kvôli niekoľkým faktorom ovplyvňujúcimi preteky a samotný level konkurencieschopnosti.

1. Akékoľvek kilo navyše znamená isté pomalšie: základné pravidlá fyziky nepustia. V priemere 5kg navyše znamená spomalenie o 2 desatiny. Vďaka strate 2 desatín sa môžete z 1. miesta dostať aj na 10. Preto platí: menej je viac. V súčasnosti je už síce stanovený min. limit 80 kg, znamenajúci váha jazdca aj so sedačkou, no akékoľvek väčšie zmeny, či už hore, alebo dole, pôsobia negatívne na výkonnosť. Jazdci sú pravidelne vážení, konkrétne pred

vstupom do auta a hneď po vystúpení z auta, keďže počas priemerných pretekov, trvajúcich okolo 1,5 hodiny, stratia 2-4kg (strácajú hlavne vodu), vďaka neskutočnej fyzickej náročnosti a vysokej dehydratácii.

2. Tréning a príprava sú podstatnejšie ako sa zdajú. Jazdci sú na 90% istení konštrukciou auta, jediná hlava vytrča von z auta. No predtým než vás zavalím s faktami a číslami, skúste sa zamyslieť, akú veľkú váhu asi zdvihnete oboma rukami... Vďaka silám pôsobiacim na jazdcov počas pretekania, tzv. G-forces, musia mať neskutočne silné krky, aby ich hlavy nepobehovali z jednej strany na druhú pri neustálych zákrutách. Pre jednoduché vysvetlenie, preťaženie môže dosiahnuť až hodnoty 5g, s priemerným preťažením 2-3g. G-forces môžeme v jednoduchosti vypočítať spočítaním váhy hlavy spolu s helmou (vážiacou 2-3kg), čiže spolu okolo 8 kg a vynásobíme túto váhu počtom G-forces. Z toho vyplýva, že zaťaženie na samotný krk dosahuje niekedy až 40 kg, teda 40 kg váhy tlačí ich na istú stranu krku. Neskutočné však? Ale to ani zďaleka nie je jediná časť tela, ktorá je vystavená nadmernému zaťaženiu.

Hoci by som sa mohla o preťažení a potrebe fyzickej i psychickej sily rozprávať aj hodiny, ako posledný príklad pridám brzďový pedál. Na jedno brzdenie vo Formule 1 potrebujete okolo 120 kg sily s tým, že v priemere v jednom kole brzďíte približne 14-krát, v prepočte 65 ton tlačných jednou nohou v priebehu jedného závodu. Na úplne zastavenie je potrebná sila okolo 240 kg.

Jedna z najobdivuhodnejších vlastností, ktoré F1 jazdci majú, sú nadľudsky rýchle reflexy a pozornosť na vysokej úrovni. Prirodzene sú to bežné vlastnosti každého pretekára, ale neodstraňuje to hodnotu, ktorú práve tieto schopnosti nesú. Je to až nevyhnutné, pretože v dosahovaných rýchlostiach je kritický reakčný čas a sústredenosť. V priebehu sekundy nepozornosti sa z obyčajnej kolízie môže stať obrovská nebezpečná nehoda, ktorá nezoberie len peniaze z vreciek tímov, či zo sebavedomia jazdcov, ale môže dôjsť k neželaným zraneniam či k niečomu horšiemu.

Nepochybne F1 je neskutočne fyzicky náročný šport, ktorému sa nemôže len tak venovať hocijaký amatér, avšak ako ďaleko to až dokáže zájsť? Poďme si teda priblížiť situáciu z

nedávnej veľkej ceny, ktorá bola až krutým príkladom toho, ako fyzicky náročné je jazdiť vo F1. Je pravda, že práve tento závod bol extrém medzi extrémami, no stále to nezakrýva tú neuveriteľnú fyzickú a psychickú námahu, ktorú títo jazdci musia zvládnuť. Vráťim sa teda späť k Veľkej cene Kataru. Ako možno niektorí viete, v tomto období je v Kataru veľmi teplo a dusno, čomu sa spolu s hromadou piesku nevyhli ani jazdci či členovia tímov. Preteky sa síce odohrávali v noci, no ani to nezastavilo teplotu, ktorá vonku dosahovala približne 35 stupňov Celzia, aby sa vnútri samotného kokpitu šplhala až ku 60 °C. Pre tých, ktorí sú možno stále skeptickí, na porovnanie je to ako sedieť 2 hodiny v saune oblečený. Jazdci sa mnohokrát dokázali preniesť cez mnohé choroby a vysoké teploty v aute, no tu sme mali šancu vidieť novo dosiahnutý level, ktorý ale teda nebol ani náhodou žiadaný. Po skončení pretekov bolo od mnohých jazdcov počuť v rádiu únavu a vyčerpanie, no až neskôr prišlo niekoľko srdce-lámajúcich informácií. Prvotne to bol jeden z jazdcov, Logan Sargent, ktorý odstavil svoj monopost,

lebo fyzicky jeho telo nezvládlo tieto podmienky, a preto v záujme svojho zdravia odstúpil. Na konci pretekov ďalší z pretekárov Esteban Ocon v rádiu oznámil, že sa v 15. kole povracal do helmy (pre info. preteky mali 57), čo znamená, že sa 40 kôl musel vyvážať so zvratkami pod nosom. Dvaja jazdci z pódiových priečok neboli schopní stať po vyjdení z auta a postavili sa až neskôr pri interview, no aj tak horko ťažko zo seba dostávali celé zmysluplné vety. Kamery ukázali dvoch jazdcov, ktorí kvôli vyčerpanosti skoro nevyšli z vozidiel, kde jednému museli pomáhať jeho mechanici, a druhý hneď po zaparkovaní auta išiel do medického centra na vyšetrenie. Top 4. jazdec dňa George Russel, po závode spomenul pocit nevoľnosti a výskyt závratov už od 20. kola a celý čas vraj cítil jemnú triašku v tele ako pred odpadnutím. Nehovoriac, že Fernando Alonso cítil svoju sedačku, ako by ju niekto otáčal nad grilom. Toto všetko však len nešťastne ukazuje

nadľudskú schopnosť jazdcov vydržať takéto extrémne podmienky. Verím, že väčšina by už po nasadení do monopostu vyliezala von, lebo by nezvládali horúčavu. Nehovoriac o tom, že keby sme za volant posadili 20 neskúsených amatérov, tak by sme mali viac sĺz ako pobavenia.

F1 je teda nepochybne fyzicky náročný šport, netreba ale zabúdať ani na psychickú záťaž, ktorú pretekári musia znášať. Iba cesta na vrchol, či už za vrchol považujete miesto vo F1 alebo titul šampióna, vyžadujú veľkú obetavosť celej rodiny a cieľavedomosť detí, avšak to už je téma na iné rozprávanie. Preto by sme namiesto prvotného odsudzovania mali najprv nábrať dostatočné informácie o téme, ktorú rozoberáme.

Sophie Alberty, IV.C

The Magical Gleam of Nature

I reckon everyone has heard of fireflies and how their faint light inspired not one folklore story, or of glowing seas that look like a whole new patch of night sky. However, not many understand the process and its role in nature, so let's shed a little light on it.

Bioluminescence is a series of chemical reactions, which result in living organisms emitting light. The key to its successful light production is the compound luciferin. There are many types of luciferin which differ in chemical structure, for instance the luciferin in bacteria is quite different from the luciferin in fireflies. The colour of the light emitted varies greatly, from cold blues and greens all the way to warm tones of orange and red, depending on how the luciferin molecules are arranged. Luciferin, of course, would not be able to produce light on its own – as a substrate, it needs an enzyme, luciferase, in this case.

There are reactions that do not require luciferase to react with luciferin. Instead, photoproteins react with luciferin, oxygen and a calcium ion to produce light. Photoproteins, however, are a recent discovery and therefore their unusual chemical properties are the focus of many scientists. In both cases, the reaction emits “cold light”, meaning that less than 20% of the light creates thermal radiation.

But how do the organisms obtain luciferin? Why cannot every organism glow? The answers vary across species. Some synthesise the chemical in their bodies, others consume it or acquire it thanks to symbiotic relationships. One possible manifestation of a symbiotic relationship is of squids and luminescent bacteria living in their light organs. Other than protists, insects, fungi, marine invertebrates and some fish, there are no other organisms capable of this ‘magic’. It can be explained by the lack of evolutionary pressure – as there was no need for such a complex and energy-consuming process, other traits, more effective in the environments of the given organisms, cover for whatever benefit the bioluminescence has.

The motivation behind every obscure trait in nature is survival. It is no surprise that the majority of bioluminescent organisms are marine. The darkness of deep sea waters provided enough evolutionary pressure to favour the individuals with the ability to glow. The few terrestrial ones, on the other hand, use this trait to get the most out of their nocturnal

way of life. Luminescence in squids and other deep marine species acts as a smart deception – either arranging the light organs into a shape of another organism or emitting a luminescent cloud to confuse the predator, or doing the same to lure prey. Quite a simple utilisation of the glow is lighting the way or scaring the predator away. In some organisms, bioluminescence is invaluable for attracting the partner and therefore ensuring the continuation of the species.

In common fireflies, the light signals and intervals between responses are crucial. First, the male emits flashes that last shorter than a second with approximately 5-second intervals between them. After that a female, waiting on the ground, responds. She cannot recognise which male emitted particular flashes, so it is the male who identifies the right interval and seeks out his mate. Some firefly species even rely on the different coloured light of males and females.

We, humans, can also benefit from bioluminescence, and we already do so. Early uses involve tribes using glowing fungi to mark their way, or miners using firefly-powered lamps. *Photorhabdus luminescens*, a soil-dwelling bacterium aided healing of many wounds during the American Civil war. The wounds that glowed were reported to heal faster – now we know it was thanks to the antimicrobial compounds these bacteria release. *Aliivibrio fischeri* bacteria are used to detect toxicity of water sources, as their light intensity decreases when exposed to pollutants.

Modern medicine also has uses for this phenomenon. Researchers at the University of Southern California's Keck School of Medicine have found an effective way to determine whether cancer treatment is effective. They introduce luciferase to cancer cells; if the cell dies, the enzyme leaks out and leaves behind a luminescent trail that can be measured with accuracy down to one cell death.

Bioluminescence is currently examined as a possible source of green light. Scientists are looking into ways of substituting street lamps with glowing trees or houses. It took evolution millions of years to develop chemicals and structures that would glow and aid in the survival of many species. However, every day we are closer to discovering new ways in which luciferin, luciferase and photoproteins can revolutionise our lives.

Barbora Bařinová, V.A

Capax imperii... Cisár Galba

V roku 68 sa rímskym cisárskym titulom už takmer storočie pýšila Julsko-klaudijská dynastia. Stará republika bola predtým rozvrátená Juliom Caesarom a úplne sa rozpadla po bitke pri Actiu a nasledovnom začiatku vlády cisára Augusta. Tá bola síce pre Rím veľmi dobrá, no to isté sa už s takou istotou nedá povedať aj o vláдах jeho nástupcov. Práve rok spomínaný vyššie sa mal stať osudným pre posledného vládnuceho nástupcu tej slávnej rodiny – cisára Neróna. Ten sa do dejín vpísal ako tyran, utláčateľ kresťanov, ničiteľ samotného mesta Rím, matkovrah a hlavne ako márnотratník. Za jeho vlády sa na vrchol mocenskej štruktúry vyšplhalo pár podlízavcov a majetok ríše sa prakticky rozhádzal. Čo však isté je, že bol dostatočne zhýralý na to, aby svoju vládu nakoniec stratil.

Na začiatku posledného roku svojej vlády proti nemu povstal miestodržiteľ provincie Gallia Lugdunensis – Gaius Julius Vindex. Cieľom Vindexovho povstania bolo Nerovo zosadenie ako reakcia na zvýšenie daní. Samozrejme, zvýšenie bolo už iba posledným klincom pre nespokojencov. Urodzení, no i bežní občania mali dôvod strachovať sa o svoje holé životy. Za obeť Nerónovej vlády padlo mnoho ľudí – nepriateľov jeho líškovcov, no i nešťastníkov, ktorí boli odstránení z cisárovho rozmaru.

Jedným z takýchto potenciálnych obetí bol aj Galba, miestodržiteľ provincie Hispánia Tarraconensis. Ten sa obával o svoj život už pred začiatkom povstania. Nerónova politika v podstate preňho znamenala znemožnenie vykonávania vlastnej funkcie, keďže každé jeho rozhodnutie mohlo mať za následok aj vlastnú smrť. Keď ho teda požiadal Vindex o pomoc o prevzatie moci, Galba rád odpovedal. Samotný Vindex bol síce porazený a v Gálíi aj umrel, Nero si svoju moc už ale neudržal.

Gaius Nymphidius Sabinus, veliteľ cisárskych prétoriánov, sa vyslovil za povstanie a senát oficiálne prijal Galbu ako nového cisára. Zvrhnutý Nero sa utiahol do vily svojho priateľa mimo Ríma a tu po zdĺhavom váhaní 9. júna spáchal samovraždu. Jeho posledné slová: „Ó, aký to vo mne zomiera umelec!“ Kto ale vlastne mal byť tento jeho nástupca? Ako bolo

možné, že miestodržiteľ mimo vládnucej dynastie len tak získal vládu?

Servius Sulpicius Galba sa narodil v roku 3 pred Kristom a za svojej nominácie mal už vyše sedemdesiat rokov. Tým sa mal stať aj najstarším nominovaným cisárom v rímskej histórii. Nebol síce príbuzným prvého cisára, no i tak bol členom urodzenej rodiny. V Rímskej ríši neexistovalo žiadne oficiálne pravidlo, ktoré by diktovalo, kto by mal byť cisárom. Väčšinou išlo v nástupníctve o mix toho, kto bol príbuzným minulého panovníka; o to, kto bol za nástupcu ustanovený; najviac však o úmysel toho, kto mal dostatok moci cisára ustanoviť. Za doby Galbu sa ukázalo, že hlavne armáda má takúto moc. Týmto sa rozbil doterajší precedens, keďže už nezostali žiadni potomkovia cisára Augusta. Tým mal síce Galba moc získať, ale ju aj neskôr stratiť.

Ako hlavné Galbove vlastnosti sa uvádzajú skúposť, autoritárstvo a neskôr aj prílišná citlivosť. Ako veľmi starý politik mal veľmi veľa skúseností. Niekoľkokrát sa stal miestodržiteľom a za svojho pôsobenia v provincii Afrika, v štyridsiatych rokoch, nastolil poriadok do nepokojov, ktoré tam pred jeho príchodom nastali. Mnoho ľudí si od jeho vlády veľa sľubovalo. No na Galbu veľmi doliehal už vek. Trápila ho silná dna, nad telom pomaly strácal kontrolu, no vek mu zvýšil aj prílišnú sebaistotu.

Po vyhlásení svojej vlády sa Galba vydal do Ríma v čele niekoľkých légii spolu s miestodržiteľom Luzitánie a podporovateľom Marcom Sulviom Othom. Už vtedy nastávali prvé problémy. Galba si neuvedomoval roztrieštenosť lojality vojsk. Mnohým

z nich trvalo až podozrivo pridlho, kým sa za nového cisára prihlásili. Iným zasa Galba odmietal zaplatiť, keďže sa podieľali na porážke Vindexových légii. Vlastnými slovami hlásil, že: „svojich vojakov si nekupujem; ja si ich vyberám.“ Predtým než do hlavného mesta dorazil, postavil sa do bitky proti vojakom, ktorých si ešte pred smrťou dal Nero do Ríma poslať. Bola preliata rímska krv. Toto bola predzvesť toho, čo malo prísť.

Toto všetko malo za následok, že Galba sa rapídne zbavil všetkej svojej popularity. Bežný ľud nechcel senilného cisára. Vojsko sa bálo o svoj zold. Od zbohatlíkov minulej doby sa vyberali naspäť rozhádzané peniaze. A keby to nebolo málo, samotný Galba predal moc trom poskokom – generálovi Titovi Víniovi, novému veliteľovi prétoriánov Kornéliovi Lacoovi a slobodníkovi Icelovi. Tí ďalej moc roztrieštili hádkami medzi sebou.

Na Galbov rozkaz bol na voľný post miestodržiteľa provincie Dolná Germánia menovaný istý Vitellius. Dôvodom bolo, že si Galba myslel, že kvôli svojmu pohodlnému charakteru nebude Vitellius hrozbou. V tom sa však zmýlil. Na začiatku roku 69 totiž prišli správy o tom, že nespokojné légie Hornej i Dolnej Germánie, ktorým nebolo zaplatené, vyhlásili vlastného cisára – práve Vitellia. Tým sa začal rok štyroch cisárov.

Ako reakciu sa Galba rozhodol vyhlásiť vlastného nástupcu. Vínus stál za dlhodobým favoritom Othom. Na druhej strane Icelus a Laco stáli za istým Pisom, rímskym aristokratom. S tým sa totiž Laco spriatelil a usúdil, že i za jeho vlády by mohol udržať časť moci. Galba sa nakoniec priklonil práve na Pisovu stranu, keď ho oficiálne adoptoval na Palatínskom vrchu. Toto mala byť Galbova posledná chyba. Voľbu si cisár zdôvodňoval tým, že Otho bol charakterom až príliš podobný Nerónovi. To bola pravda, keďže bývalý cisár a Otho naozaj bývali priateľmi. Toto rozhodnutie však prišlo príliš neskoro.

Otho si ešte pred príchodom do Ríma budoval svoju moc. Stal sa priateľom vojska – úplatkami, ale aj bežnou milosťou k vojakom. Tí ho nakoniec vyhlásili tiež za ďalšieho panovníka. 15. januára mal Rím troch cisárov. V meste nastal veľký zmätok, keďže celá situácia nastala príliš rýchlo. Samotný Otho bol dokonca svojimi vojakmi unesený, aby titul prijal. Galbovi poskokovia boli ako aj inokedy rozdelení v tom, či sa má Galba brániť v paláci, alebo či by mal vyjsť do

ulíc. Nakoniec sa k starému cisárovi dostala nesprávna správa, že Otho bol mŕtvy. Teda sa vydal na rímske fórum. Cestou sa ho v uliciach zmocnil dav a vládil ho kade-tade až do samotného Fóra. Tam dav narazil na Othových vojakov a rýchlo sa rozutekal. Cisára na zemi prichytil jeden z vojakov s mečom v ruke. Zdroje tvrdia, že mu Galba jednoducho nastavil krk a povedal: „Tak, udri, ak to posluži tejto krajine.“ Starý cisár, jeho menovaný nástupca a niektorí z jeho poskokov v ten deň umreli. Lacovi sa podarilo ujsť, no neskôr v tom roku bol tiež zavraždený.

Otho bol prijatý za cisára a neskôr sa mal o vládu pobiť s Vitelliom. Nakoniec však vláda pripadla generálovi Vezpasianovi, ktorý počas týchto udalostí bojoval proti židovskému povstaniu v Judeji. O desaťročia neskôr bol Galba historikom Tacitom opísaný takto: „Capax imperii nisi imperasset.“ Bol schopný vládnuť, keby len nevládl.

Valentína Benčová, IV.A

AT THE INTERSECTION OF TEACHING AND MAKING SOURDOUGH BREAD

One summer, in July 2019, I made my first sourdough bread. Home-made, gently caressed, lovingly shaped, aesthetically pleasing and beautifully scented bread.

I had started experimenting with making sourdough a few weeks earlier, looking up a few tutorials on how to make rye sourdough starters from scratch at home, and the regular pattern of feeding it, leaving it to rest, feeding it again, seeing how it started to rise and fall at regular intervals driven by its own biological rhythms as the yeast did its job munching away at the flour — the whole process was fascinating and satisfying.

It was like running my own biological experiment. Or a real time strategy game, overseeing a whole population of billions of yeast cells, caring for them, making them do my bidding, providing them with all they needed to thrive and then

reaping the benefits of a happy, productive yeast nation. (Yes, I do think about the Roman Empire every day.)

The parallels between making sourdough and teaching may not be obvious, but they do mean a lot to me. Both take time, require patience, skill and expertise. Both can be frustrating at times, especially at the beginning, when so many things can go so very wrong. You need to provide the perfect conditions and nutrition for your starter to allow it to thrive on its own terms. You can't rush it. You can't force it, or go against its natural processes. If you go against it, if you rush into it, you only do so at your own peril. But if you respect it, both teaching and making sourdough can lead to immensely satisfying results that can be shared, enjoyed, and appreciated by many.

With these parallels in mind, I named my rye sourdough starter #gbások

(feel free to follow its journey on instagram @steinermakesbread).

Here's the recipe for the kind of bread #gbások and I have been making since that warm July summer day. It may be frustrating to get the desired

results on the first go and it will require several attempts and, perhaps, many failures before you get to something that you won't be ashamed to share, but, as you may often hear me say in our lessons, if you enjoy the process, you will get there eventually.

WHOLEMEAL 100% PURE RYE SOURDOUGH BREAD WITH HONEY AND BITS

MAKES THREE LOAVES

(BAKED IN THREE REGULAR RECTANGLE BAKING TINS)

I. DAY ONE – PREPARING THE LEVAIN (rozkvas)

YOU NEED

1 tablespoon (c. 100 g) of fresh, activated rye sourdough starter
200 g rye flour (100 g light + 100 g wholegrain)
200 g tepid tap water

Process: Mix in a big mixing bowl, shape the mass into a round ball at the centre and leave to rest for 9 – 12 hours (until the levain doubles its size and looks all nice and bubbly, sponge-like)

II. DAY TWO – MIXING THE DOUGH

YOU NEED

400 g LEVAIN, rested and fully risen from the previous day (minus a spoonful to leave for next time)
840 g tepid water
440 g light rye flour
400 g wholegrain rye flour
80 g walnuts/shelled sunflower seeds/sesame seeds/pumpkin seeds (I usually use walnuts only, but go wild if you like seeds of different kinds)
1 big spoonful of honey (or brown sugar if you like to go full vegan)
24 g salt

A few drops of sunflower, olive, canola or coconut oil (or butter, if you don't go full vegan) to line the insides of the baking tins with

A few seeds to sprinkle on top of the dough in the baking tins (My favourites for the topping are sesame seeds, as they are light, look great and are nice and flavourful).

Process: Pour the 840 g of tepid water (no more than 29°C or the poor hungry yeast will die!) into the rested and risen levain and mix it well until all the bits of levain have dissolved. Add in all of the rye flour and keep mixing. This stage can be tricky if you mix the dough with your hands, as it can get sticky, but you don't need to mix it too long, only until all the flour has been mixed in properly with the water and the dough is nice and homogeneous. Add and mix in all the seeds and the spoonful of honey. As a final step, add the salt. Of all the ingredients, salt comes last, so that the yeast nation has enough time to start munching on the delicacies you have provided for it. The resulting dough should be of medium toughness, not too tough, not too watery. Leave the mixed dough to rest for 30 mins, while lining the tins with butter or oil.

After it's rested, scrape equal amounts of dough into the lined tins, levelling and sprinkling the tops with seeds.

Leave the dough in the tins to prove for three or four hours, or until the dough has doubled in size, with a good rise and springing back when poked with your finger.

III. BAKING

WARNING: Please take all the necessary precautions at this final stage while baking and handling the tins and loaves which are blisteringly hot. Use kitchen mittens and avoid hot steam when removing the tin foil. Have someone assist you (spot you) when baking.

Process:

- Preheat the oven (bottom heating) to 250°C placing the baking rack low enough for the tins to fit in the oven
- Cover the tops of the tins with tin foil (if your dough has risen too much and is bulging over the tops of the tin, skip the tin foil part to avoid sticking the dough on it)
- Put the tins into the preheated oven onto the baking rack.
- Bake at 250°C for c. 10 min
- Lower to 200-220°C and bake for additional 15-20 min
- After 15-20 min, take the tins out the oven and remove the tin foil
- Tip the loaves out of their tins onto a wooden tray or flat surface (BE VERY CAREFUL WHEN HANDLING THE HOT TINS!)
- Put the loaves back in the oven placing them directly onto the baking rack for the final bake to ensure the crust is nice and cracking
- Bake for the final 5 min until the crust turns dark chestnut brown
- Take the loaves out of the oven and leave the loaves to cool completely.

FINAL NOTES

Do not cut the loaves after baking. Leave the freshly baked loaves to cool down completely. Rye bread is not ready for another day, as the mass only gains its perfect state when fully cooled down and left to 'breathe' for another 12 to 24 hours before serving.

It may need a lot of your patience until the very end, but the delicious reward is worth it.

Dobrá chuť!

Marián Steiner

*THE BEGINNING OF THE END
FAKE HAPPINES*

OROL SUČĀNSKY

The beginning of the end

The door has opened for the first time of the lasts. It sent a wave of emotions through your entire body - all of the emotions that place has left in you. The good, the bad and the nostalgic ones.

Realizing that this is the last time that you are opening the door during the same event made you think of your whole journey in this place. Your soul has never grown as much as in here, it has never loved as much as in here and it has never suffered as much as in here.

And even though its newest rebirth started with sunshine in the middle of it, it needed to push through all the storm clouds to be really free.

Many of the other souls in this place are similar - although you would say that some of them still need to achieve the true catharsis. The similarity is only in the current doom and in the future joy.

You see your soul like a flower on a sunny day, but what about the era of extreme drought when you almost rotted away.

You don't feel bad anymore when you take the water you need, whilst others are pulling through without it.

But how do you know they did not suffer during the drought either? Maybe there was just a difference in their suffering - while you were drying from the inside, they were burning on the outside.

But then again, you are a little blue bell while they were tall sunflowers.

How can you think that you can grow as tall as them when you are fundamentally different and thrive under different conditions? And then when you don't reach the impossible expectations you start thinking you are no longer worthy of nutrients?

Yes, you, yourself are the one that made your soul suffer by almost taking away her life, but you should never blame yourself for choosing the wrong road in your most vulnerable moments.

But if you did not know how tearful the wrong road is, you would be stuck on the cross-lines forever and you would never dare to choose the road your soul deserves.

After drought there is going to be rainfall and after rainfall a rainbow.

And you will come out stronger than ever.

DaniWhite

Fake happiness

You were not happy.
They say it to me as though they know.

It was a lie.
Was it? Was there no truth in it at all?

They deceived you... Don't you understand that you were never meant to be?

I refuse to believe that. Too many of those smiles carried thousands of suns in them, moons and stars...I was happy.

If I am not happy now, though, does it even matter? – is what I really wonder.

What's of the soft touches and brief kisses when you find out the hands that caressed you belonged to the dead? When you learn that behind the alluring scent of honey their lips hid acid and poison?

They leave you – and it's a stab in your heart through your back, but they won't ever feel sorry. They shall never know of the things you hid from them.

Perhaps that ought to bring you a piece of solace – them thinking they know...but in reality, having not the slightest grasp on comprehending the true depths of your desperation for their affection.

Yes, you will never be able to make them think it didn't matter.
You will never be able to convince them the knives, though they tore through your clothes, didn't bury into your skin.

After all, they were your catastrophe but the true magnificence of your hurt – that will be forever unknown.

You may smile, smile as though happiness isn't floating outside of your reach, and wave at your dearests who aren't them...it doesn't matter – you cannot trust anyone now.

They won't ever know.

Soon, you'll meet new people. And this battered body occupied by your shredded soul will be all they'll ever know. And they won't hurt you.

This time, the walls will hold strong – impenetrable.

LucyBlack

2					5			
				1		4	7	
		8			6			1
	5			4	1			
8		6			3	9		
								2
				7	2			
6								7
			8			5	3	

Sadness is caused by intelligence, the more you understand certain things, the more you wish you didn't understand them.

- Charles Bukowski

